

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานประกอบการตามมาตรฐาน ASO ครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการอธิบายรูปแบบการบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานประกอบการ ว่า มีรูปแบบการบริหารจัดการอย่างไร จึงทำให้สามารถผ่านการรับรองมาตรฐาน ASO และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นจึงเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) โดยทำการศึกษาย้อนหลัง ในสถานประกอบการที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณให้เป็นสถานประกอบการที่สามารถบริหารจัดการเรื่องเอดส์ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน หรือ ASO (AIDS-response Standard Organization) จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน จำนวน 3 แห่ง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. การเตรียมตัวของผู้วิจัย
2. การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย
3. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเตรียมตัวของผู้วิจัย

ผู้วิจัยได้เตรียมตัวเอง โดยการเตรียมพร้อมทางด้านความรู้และทักษะ จากเอกสาร หนังสือ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งทำความเข้าใจในประเด็นที่จะทำการวิจัย และเพื่อให้ได้ความกระจ่างชัดและเกิดความมั่นใจในแหล่งข้อมูลที่ได้ ผู้วิจัยได้หาโอกาสเข้าปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนพูดคุย กับคณาจารย์เกี่ยวกับประเด็นที่สนใจ นอกจากนี้ยังได้หาความรู้และแนวคิดจากผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อที่จะได้กำหนดขอบเขตและพื้นที่ในการปฏิบัติงานวิจัยอีกด้วย

การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จากสถานประกอบการที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณให้เป็นสถานประกอบการที่สามารถบริหารจัดการด้านเอดส์ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานหรือ ASO (AIDS-response Standard Organization) ในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน จำนวน 307 แห่ง โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคือ

1. เป็นสถานประกอบการที่ได้รับรอง มาตรฐาน ASO
 2. เป็นสถานประกอบการที่มีสภาพแตกต่างกันในลักษณะของการปฏิบัติงานของลูกค้า
 3. เป็นสถานประกอบการที่มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกัน
 4. เป็นสถานประกอบการที่มีจำนวนลูกจ้างตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป
- ทั้งนี้ ได้เลือกสถานประกอบการจำนวน 3 แห่งดังนี้

1. ห้างหุ้นส่วนจำกัด พรพิพิธ เป็นสถานประกอบการขนาดใหญ่ (พนักงานมากกว่า 300 คน) ตั้งอยู่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทำธุรกิจด้านการให้บริการเกี่ยวกับการทำความสะอาดและรับจัดสวน ได้รับการรับรองมาตรฐาน ASO ระดับทอง
2. บริษัท ประชาาภรณ์ จำกัด (มหาชน) เป็นสถานประกอบการขนาดใหญ่ (พนักงานมากกว่า 300 คน) ตั้งอยู่จังหวัดลำพูน ทำธุรกิจด้านการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปสำหรับส่งออก ได้รับการรับรองมาตรฐาน ASO ระดับทอง
3. ปางช้างแม่สา เป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก (พนักงานไม่เกิน 100 คน) ตั้งอยู่ตำบลแม่ริม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ทำธุรกิจด้านการท่องเที่ยวได้รับการรับรองมาตรฐาน ASO ระดับทอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพรวมครบถ้วนทั้งกระบวนการ สามารถนำมาอธิบายได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้เลือกเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1.1 ตัวผู้วิจัยเอง นับเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด (สุภางค์ จันทวานิช, 2523, หน้า 138) ผู้วิจัยต้องเตรียมตัวให้พร้อมทั้งด้านความรู้ และทักษะการวิจัย จากการค้นคว้าเอกสาร ตำราเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่สอนเกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษา

1.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากสมเกียรติ ปินตาแก้ว ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ซึ่งเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด เพื่อสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในกลุ่มศึกษา ซึ่งมีประเด็นคำถามดังนี้

ส่วนที่ 1 บริบทของบริษัท โดยศึกษา

ประวัติ

สภาพทั่วไป

บริบทด้านกายภาพ

สภาพภูมิศาสตร์

ประชากร

เศรษฐกิจ และสังคม

ระบบความสัมพันธ์ในบริษัท

กลุ่มในบริษัท

ส่วนที่ 2 รูปแบบกระบวนการบริหารจัดการด้านเอสในสถานประกอบการ

กระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process)

- การวิเคราะห์บริบท
- ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์
- ตรวจสอบแนวคิด
- มองอนาคต

กระบวนการบริหาร (Administrative Process)

- กำหนดนโยบาย
- กำหนดแผนงาน
- จัดทำโครงการ
- ดำเนินกิจกรรม

กระบวนการจัดการ (Management Process)

- การกำหนดแผน
- การนำแผนไปปฏิบัติ
- การติดตาม
- การปรับปรุงแก้ไข

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้จัดการสถานประกอบการ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการ

1. การสัมภาษณ์ โดยทำการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการตามแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง กับผู้บริหาร จำนวน 1-2 คน แกนนำด้านเอดส์ในสถานประกอบการ จำนวน 1-2 คน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรื่องเอดส์ในสถานประกอบการตามมาตรฐาน ASO และพนักงาน จำนวน 3-5 คน

ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้เทปบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล โดยจะทำการขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ทุกครั้งที่มีการบันทึกเสียง

2. การสังเกต คือ การเฝ้าดูสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างเอาใจใส่ และกำหนดไว้อย่างมีระเบียบวิธีเพื่อวิเคราะห์หรือหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นกับสิ่งอื่น โดยผู้วิจัยใช้การสังเกตโดยตรง หรือการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) เป็นการสังเกตโดยที่ผู้วิจัยมิได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือร่วมกระทำในเหตุการณ์ที่ตนดูอยู่ เช่น การสำรวจทั่วไปของบริษัท การประชุมหรืออบรมของบริษัท เป็นต้น

การจัดทำข้อมูล

เมื่อเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะทำการบันทึกข้อมูลต่างๆ ไว้ และได้จำแนกข้อมูลตามชนิดของข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ ขณะเดียวกันก็ได้ทำการตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ ที่ได้ว่าครบหรือขาดประเด็นใดบ้าง เพื่อให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยทำควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ถ้ามีส่วนใดที่ยังไม่สมบูรณ์ก็จะเก็บข้อมูลในคราวต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย โดยการตีความสร้างข้อสรุปจากรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ที่พบเห็น แล้วทำการวิเคราะห์ ควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกครั้ง วิเคราะห์ความสอดคล้องของเหตุและผลในแต่ละประเด็น ความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันของข้อมูลในแต่ละช่วง นำมาสรุปประมวลผลแต่ละประเด็นตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดูความสมบูรณ์ของข้อมูลนั้นว่าสามารถตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ครบถ้วนแล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบการบรรยาย และสอดแทรกกรณีศึกษา